

Ostanite, kder ste! Pustite nas pri miru! Mi ne poželujemo po Vaši blatnej omiki (brezverstva). Vi niste nič in nimate nič pravice nas razdvojevati in podučevati.

Mi Vas nikoli več ne bomo volili za poslanca. Dajte se voliti od tistih gospodov in dohtarjev, ki z denarjem, katerega so si večjidel od kmetov pridobili, Vaš grdi list (Tednik) kupujejo in ga med kmetske ljudi porivajo, da bi jim tudi vero pobrali.

Naš poslanec pa mora biti čeden, kreposten, veren mož, na katerega se vsak more zanesti. Dohtarji tudi sploh kmetom ne sodijo za poslance. Ljudstvo se je dozdej ravno v tem pregrešilo, ker je volilo — toliko dohtarjev.

Volilni shod na Blanici pri Sevnici ali propad Vošnjakovcev.

„Sl. Gosp.“ je pozvedel, da je g. Lenček, veliki posestnik na Blanici pri Sevnici, pozval slovenske volilce: sevnškega, brežkega in kozjanskega okraja na shod 17. avg. Tedaj smo rekli, kako želimo, da se mnogo ljudi snide; mogoče, da shod pripomore do porazuma in odpravi žalostni razpor med štajerskimi Slovenci.

Vendar vse naše upanje je bilo le prazno. Zidaj se je moral vsak izmed nas prepričati, da z g. Vošnjakom in z njegovo svojto ne more hōditi nobeden, kateremu je še kaj mar za sv. vero in krščansko omiko.

To se je pokazalo ne samo pri shodu, ampak tudi po popisih tega shoda v Vošnjakovih novinah, (cajtingah) v „Sl. Narodu“ in „Tedniku.“ Ker zbrani poslušalci niso hoteli hitro pritriliti in prikimati temu, kar sta dr. Vošnjak in njegov prerok dr. Zarnik govorila, zato sta jih ondi grdo zasramovala. Imata jih za: drhal, za divjake, pijance, podkupljence, ki so prišli škandala (pohujšanja) delat. Ker kmetom šinfanje duhovnov in hvalisanje nove drage šole ni bilo po volji, zato se Vošnjak jezi in skuša po lažljivih in vse poštenjake žaljivih dopisih v cajtingah dobljeno sramoto pokriti. Vendar njegov trud je zastoj.

Stvari same kažejo očito, da je poprej vsega čislanja vredni gospod hudo hudo zabredel. Ni mogoče več, da bi ga kedaj za poslanca volili. Bil bi nam v največjo škodo in sramoto.

V potrdenje tega, kar se je reklo, naj služi natančni popis shoda na Blanici.

Shod je bil sklican na 17. den avgusta — in čudno: ravno na nedeljo; na 2. uro popoldan, kedar slovensko verno ljudstvo k sv. večernicam zahaja. Zbralo se je nad 100 kmetskih volilcev. Gosposkih je bilo kakih deset. G. Lenček pozdravi volilce ter jim pove namen zbora; posvetovati se, koga bi volili za poslanca v državni zbor. Popraša, kdo da hoče kaj spregovoriti?

Prvi se oglasi g. Tanšek, pisar v kanceliji dr. Srebre-fa v Brežicah.

G. Tanšek je najpoprej razlagal, kako imenitne da so prihodne volitve v dunajski državni zbor. Rekel je, da volilna postava kmetskemu ljudstvu ni prav ugodna. Omenil je, kako nova volilna postava samostalnost posameznih kronovin podira. Potem priporoča g. Vošnjaka za poslanca. Zdaj začne Vošnjaka debelo hvaliti in jegove velike (?) zasluge naštevati. Posebno pa hvali in povzdiguje novo šolsko postavo. (Tukaj so kmetje začeli mrmrati in ugovarjati, ker sami predobro čutijo, kako težavna in draga da je nova šolska postava. Vendar nihče ni rekel tega, kar so Vošnjakovci poznej v „Sl. Narodu“ svetu legali: proč s šolo, proč z učitelji. Tega nihče ni rekel. Ako pa kmet pove, kde ga črevelj žuli ter izreče, da mu nova šola ni dovoljna, in če zahteva, da se naj popravi in prenaredi, kdo ga sme zato psovati kot — sovražnika šole?)

Dalje govori g. Tanšek, kako so dozdej duhovni in svetni skupno delali na blagor Slovencev, in kako so zdaj nagloma začeli duhovni zoper svetne hujskati in upijati: „vera je v nevarnosti.“ G. kanonik Kosar še o tej nevarnosti v svojih volilnih okličitih pred 2. letoma besedice ni povedal. (G. Tombah, sevnški kaplan, mu odgovarja: se vč, g. Kosarju takrat ni bilo potreba o nevarnosti za vero toliko govoriti, ker smo se vsi Slovenci še držali glasila: vse za vero, dom in cesarja. Ni še se bilo bati, da bi zoper vero bili tudi naši slovenski poslanci.)

Potem ugovarja g. Tanšek zoper to, da se mladoslovenec očita prijateljstvo z nemškimi liberalci. Vendar pristavi, da hitro, ko jim nemški liberalci dajo zedinjeno Slovenijo, tudi z njimi potegnejo, t. j. sv. Cerkvo preganjati pomagajo. No ta izpoved nam je — zadosti. — Vemo, kakovi ptiči da so toti svobodomiselni (?) mladosloveneci.)

Naposled pa začne g. Tanšek hvaliti sebe in Vošnjaka in pravi, kako sta verna. (Škoda, da ova gospoda svoje vere v djanjih kazati nečeta. Morebiti še sama ne vesta prav, kedaj sta poslednjic v cerkvi ali pri sv. spovedi bila. Sploh pa je iz tega razvidno, da se je g. Tanšek nazočih vernih kmetov ustrašil. Čutil je potrebo tudi o veri nekaj črhnoti.)

Priporočajē še enkrat Vošnjaka, je sklenol svoj govor. Besede, katere je na konci govoril, so bile tako zmedene in zmešane, da jih nihče ni razumel; morebiti Tanšek sam ne.

Zdaj poprime besedo g. Vošnjak. On govori naj poprej o ustavnem življenji, počenši z letom 1848. Potem omeni Bahov absolutizem, konkordat in udriha po duhovenstvo, kakor da bi to vseh nesreč krivo bilo. Pravi, da so takrat duhovni vse v rokah imeli: uradnike, žandarje, beriče in — šole. (To je ravno tako lažljivo, kakor da bi kdo rekel: zdaj imajo kmeti vse v rokah: uradnike beriče — in šole. Šole so pri nas, počenši od Marije Terezije vedno bile v rokah — vladinih.)

Pripoveduje, kako je cesar po nesrečni vojski primoran bil, ljudske poslance poklicati ter z njimi deliti svojo oblast. Zdaj se nobena postava ne sme dati, noben davek naložiti brez dovoljenja poslancev. To imenitno pravico moramo

ohraniti. V tem obstoji naša svoboda, čez katero duhovni toliko upijejo.

In zdaj zopet pravi, da so dahovniki tisti, ki hočejo ljudstvo vse pravice vzeti in ga nazaj palniti v sužnost in nevednost. (Tako govorenje kaže, da je Vošnjak ali slabo podučena, ali pa da hoče ljudstvo motiti. Zakaj tudi naša stranka je zato, da ima ljudstvo tudi kaj govoriti, kadar se postave dajajo. Vendar postave hočemo take imeti, da božjim niso nasprotne. Ali Vošnjak in liberalci sploh hočejo postave brez ozira na Boga in j govo cerkvo.)

Govornik razlaga potem o narodnih zadevah. Pravi, da je en del duhovnikov narodnost za pagansko razglasil. Toži, da se zdaj svetni narodnjaki sumničijo, da so izbrisali: cesarja in vero — ter dostavi, da je tudi on veren.*) (To ni nič posebnega. Liberalci je tedaj vsalej veren, kadar hoče, da bi ga naši kmetje za poslanca volili.)

Naposled še razlaga dolžnosti poslanca in pristavi, da poslanstvo prevezme le, ker ga jegovi prijatelji toliko prosijo. (Zdaj so začeli ploskati in ropotati Vošnjakovim najemniki, študentje, diurnisti, srenjski pisarji itd., iz med kmetov pa se skoro nihče ganil ni. Tudi nikdo ni rekel: proč z šolami, proč z učitelji kakor lažnjivo „Sl. Narod“ piše.)

Za njim se oglasi za besedo g. kaplan Tombah. On reče, da vera sama po sebi ni v nevarnosti, ker ima od začetnika svojega obljubo, da bode ostala do konca sveta. Pa ljudje so v nevarnosti jo izgubiti. Nihče nima obljube, da bo do konca svojega življenja veren ostal. Nevarnost preti od strani šolske postave. Že zdaj se kažejo v nekaterih šolah učitelji veri nasprotni.**) Pri nas še hvala Bogu ni toliko slišati. Pa kder pridejo učitelji v večjih zborih skupaj, tam vsi vpijejo „kršanski nauk vun iz šole, on je kriv, da otroci neumni ostajejo.“ (Učitelj Kreger reče: to je med Nemci.) Tombah: Pa tudi slovenski učitelji so bili pri takih zborih, in ni bilo brati, da bi bil kateri nasprotoval. Če tedaj liberalne poslance izvolite, ki niso za vero, temuč zoper njo, tedaj bode v kratkem času doživeli, da se kršanski nauk v šolah razlagati ne bo smel. Od tod preti nevarnost za vero vaših otrok.

Če pogledamo v Prusijo, tam vidimo, da so se škofom že vzele pravice duhovnike v seminarijih si odgojevati. Napravljajo vladne šole, in jim dajejo učence, ki so brezverni. Tudi naši poslanci bodo to storili ter vzeli škofom duhovniške šole. Pomislite zdaj! Če dijak, ker že večjidel do končane osme latinske šole vero zgubi, v take šole pride, v katerih ga neverni ali le maloverni učitelji na skrbi imajo, alj bo potem sam veren ostal? On bo brez vere in še sam bo drugim vero jemal. Že iz tega se vidi, da je nevarnost, vero zgubiti. Zatoraj je naš program: vse za vero.

Drugič pa rečemo, vse za cesarja. Kakor je vsak izmed Vas posestnik hiše, katero je po

*) Kakor „Sl. Narod“ in „Tedenik“ popričujejeta.

***) V Nestelbahu je učitelj najpoprej župnika, ki je hotel katekizem učiti, iz šole pognal in pozneje tudi šolskega oglednika. Ured.

očetu podedoval, alj kupil, tako so tudi svitli cesar gospodar in vladar avstrijskih dežel. Naša dolžnost toraj tudi je, njih pravice braniti, kakor so svitli cesar tudi naše braniti dolžni. Ker je jutje ravno njih rojstni dan, zakličimo vsi: naj jih Bog živi mnogo let. (Zadonel je klic „Živili!“)

Tretjič rečemo: vse za domovino. Kako pa hočemo za domovino skrbeti? S tem, da skrbimo za zdravo omiko in svobodo. To pa je le tedaj mogoče, ako izvolimo poslance, ki nam pomagajo do koristnih postav, po katerih se zamore narod izobraževati duševno, pa tudi njegov stan poboljšati. Toraj naj bo naš poslanec on, ki ga vodi geslo naših očetov „vse za vero, cesarja in domovino.“

G. Tombah še potem bere iz političkega katekizma nekatere točke, na primer: da je zdaj preveč novih in starih postav — da je premalo posejilnic za kmete — da imajo kmeti v primeri do mestjanov premalo poslancev — da dače silno narašajo — da je vojaška postava težavna, posebno tistim, ki se za duhovni stan učijo. — Vse to so kmetjski volilci pazno poslušali. Zdaj je g. Taušek zahteval, da naj neha brati, ali kmetjski volilci so terjali, da naj se vse do konca prebere. Poslednič še g. Tombah g. Vošnjaka nagovori ter omeni, da je pri zadnjih volitvah dati moral volilcem obljubo, da ne bo zoper vero ničesar storil. Naj se tedaj vrne nazaj k prognamu, za kterelega smo se do zdaj vsi vojskovali: vse za vero, cesarja in domovino. Omenimo še, da med celim Tombahovim govorom ni bilo slišati glasu: „proč z šolami, proč z učitelji“, kakor „Slovenski Narod“ laže.

Potem nastopi zopet dr. Vošnjak ter reče da ni dal nobene obljube volilcem in ni nobenega programa podpisal (Tombah odgovori, da je to mogoče, da je pa po zadnjih volitvah to slišal.) Vošnjak še enkrat spodtika pravni stranki, da hoče vsako svobodo zatirati, da jej ni za narodnost mar, da nihče ne napada vere. Celo kardinala Ravšerja omenja, ki bo Slovane zatiral, če ravno mu mora znano biti, da je pravna stranka Ravšerju vedno nasprotna.

Dr. Srnec potem govori. Ponovi, kar so poprejšni govorniki že rekli, da je pred vsem potreba narodnost braniti — da vera ni v nevarnosti. In potem hoče pokazati, da duhovniki se nimajo v volitve vtikati.**) Pa kako? On vpraša kmete, kaj bi rekli, ko bi kterelega duhovnik vprašal v spovednici zastran njegovega premoženja? Ali bi ne odgovorili, tega nisem dolžan povedati? To ne gre k spovedi? Gospod dohtar sicer s tim izgledom nič ni dokazal, pa pokazal je, kako puhlo in nedosledno misli. G. dohtar, ko bi vi zagovarjali pred sodnikom tata, povejte ali ne bote vpra-

*) No, zakaj pa se brezverni liberalci vtikate v verske in cerkvene stvari? Ali hočete mešnikom volilno pravico vzeti? Tedaj bi pa tudi dobro bilo, da se jezičnim dohtarjem vzeme najpoprej. Ured.

šali za njegovo premoženje? In če sam reče, da je reven, da ga je skoraj sila prignala k tatvini. Ali ne bote posebno to povdarjali sodniku nasproti — in ne bo sodnik mu manjše kazni odločil, kakor bogatino, ki bi bil enako reč vzel? Gospod dohtar, poprej je treba misliti, potem še le govoriti!

Dr. Zarnik govori kot časten srenjčan blanske občine. Hoče zavračati, da posvetna inteligenca vero zatira. Zoper dogme se v nobenem državnem zboru ni govorilo. (Kaplan Tombah. Da, govorilo se je.) Zarnik: stopiti gor in povejte! Tombah stopi na oder ter mirno pove: zoper popaževo nezmotljivost se je dosti govorilo v državnem zboru. Kar se tega tiče, govori Zarnik dalje, je eden papež jezuita odpravil, drugi pa jih zopet potrdil. (Narod piše da so tukaj poslušalci rekli „čujte, čujte;“ gotovo so si mislili, kako je to, da visokoučeni g. dr. Zarnik še tega ne ve, da ne spada med verske resnice, alj so jezuiti in sploh redovniki potrebni ali nepotrebni.)

Dr. Zarnik razlaga dalje, kaj je dogma. Naša vera je — pravi s povzdignjenim glasom: „Ljubi bližnega.“ Kmetje kličejo: Boga pa ne? — tedaj Boga ste že odpravili? Bog je prvi! — Dr. Zarnik osramoten reče: „Se vè, da Boga tudi.“ Skoraj vsi kmetjski volilci so bili nevoljni. Spoznali so, kakšno vero imajo ti dohtarji. Ko jim še dr. Zarnik očita, da so nasprotniki šole, da delajo tako v svojo pogubo, da bodo Nemci, ki imajo dobre šole vse grunte med nami pokupili; in ko še hvali nove šolske postave, se slišijo glasovi: take so, da se otroci na gavgah v Sevnici ubijajo. Kmeti se nevoljno vračajo od Zarnika proč in ga ne poslušajo več. V srce jih je zabolelo, da se jim zdaj očita, da so sovražniki šole, med tem, ko si le želijo, da se šolska postava prenaredi. Dr. Zarnik je moral nelati. Nibče pa ni upil, kakor „Slov. Narod“ zopet laže. „Proč s šolami, proč z učitelji.“

Naj bo tukaj še omenjeno, da je g. kaplan Tombah med vsemi govori sedel mirno zraven g. Rostoharja iz Vidma in pazno poslušal, daleč proč od kmestkih volilcev. Zborovanja nikakor ni motil.

Zdaj se Vošnjakovci podajo sami med kmete, ter jih hočejo pregovoriti. Ali vse je zastoj. Nad kaplanom Tombahom pa hujskajo, da je groza. Slišal jih je, kakor še nikdar v življenji: „Vi ste hinave, jezuit, vi se hočete škofu prikupiti, zato ste prišli škandal delat, le pridí v Brežce, tam te bomo ubili, vi ste ljudi podšantali, ste jim plačali — koliko Vas košta ves skandal?*) Tombah vsem mirno in brez strasti odgovarja. Celo g. Lenček zahteva naj svoje ljudi odpelje. — Ali on mu odgovori: Jaz nisem nikogar pripeljal, vi ste predsednik, odpravite jih vi.“ Predsednik črez nekoliko časa da na glasovanje kandidature Kosarjevo in Vošnjakovo. G. Tombah reče, da naj se glasuje za program, ker on v celem govoru Kosarja še omenil ni. Predsednik se pozove na svojo pra-

vico kot predsednik. G. Tombah se dalje ne ustavlja. Predsednik praša „Kdo je za Kosarja naj vzdigne roko. Res nihče ni vzdignil roke, ker se sploh o njem obširneje ni govorilo in zato večina volilcev tudi ni vedela, da je Kosar nasproten kandidat Vošnjaku. Sploh pa razaljeni volilci niso hoteli več odgovarjati Vošnjakovcem. Zato pa je tudi Vošnjak sramotno propral. Kajti zdaj praša g. Lenček: kdo je za Vošnjaka? Ali vzdignilo, jih je roke kakih 20 izmed 100. Jako dvomim, da so bili vsi volilci. Tombah še opominja g. Lenčka, da naj pogleda, koliko jih je, da jih še 20 ni. Lenček žalosten odgovori: Ti so vsaj za Vošnjaka.

Volilci potem večidel odidejo. Pevci so začeli peti. Nekteri liberalci pa so še bili željni slišati dr. Zarnika. On še pove, zakaj da se ravno kaplani zborov udeležujejo in nasprotujejo, zato, ker se hočejo škofu prikupiti in da bi skoro faro dobili — fajmeštra pa nobenega ni, ker doma pri svojih kuharicah ležijo. Na tako psovanje duhovnikov še ostali kmetje nevoljno kraj zapustijo. Ročno potem pridere huda ploha, ki je Vošnjakovce zapodila iz vrta, kjer so ta dan tako sijajno dokazali svojo omiko (?) in ljubezen (?) do naroda.

Vsakdo pa lahko sprevidi, kdo da zasluži imena, ki jih Narodov dopisnik in Sl. Tednik dajeja poštenim kmetom. — Vidi se, na kateri strani se je uporabilo orožje: laži, hujskanje, sirovost in hinavščina. Da bi le dr. Vošnjak več takih zborov imel, bi mu bilo želeti. Tako bo najpoprej svoje kraljestvo končal.

Pristavek uredstva! Izrekamo hvalo g. Tombahu za toliko srčno in dastojno vedenje. —

Gospodarske stvari.

Razne vrste bučel.

(Gospodarski list.)

Prirodopisci razločujejo štiri vrste bučel; bučelo medarico, t. j. našo navadno bučelo, potem hrbtasto bučelo, indijsko in društveno bučelo. Pristavimo še, da vse te vrste živé samo v starem svetu — Evropi, Aziji in Afriki — tri zadnje vrste samo v iztočnej Indiji. Bučela medarica se je le v novejšem času v novi svet, Ameriko in Avstralijo prenesla.

V Ameriko je bila bučela medarica leta 1675. donešena, sedaj je pa tam že na vse strani razširjena. Amerikanci so jej dali ime: muha belega človeka, kar priča, da je bučela morala od belih Evropejcev v Ameriko donešena biti.

Bučela medarica je razširjena daleč po Evropi, celo v Grönlandiji se nahaja. Razun tega se nahaja tudi v Afriki in Aziji, izvzemaš Indijo, kjer se nahajajo samo ostale tri vrste.

Ker je torej bučela medarica tako daleč razširjena, se je tudi zavoljo različnosti krajev veliko spremenila. Naštejemo tukaj 9 plemen:

*) Lep dokaz liberalne omike! Sram vas bodi!